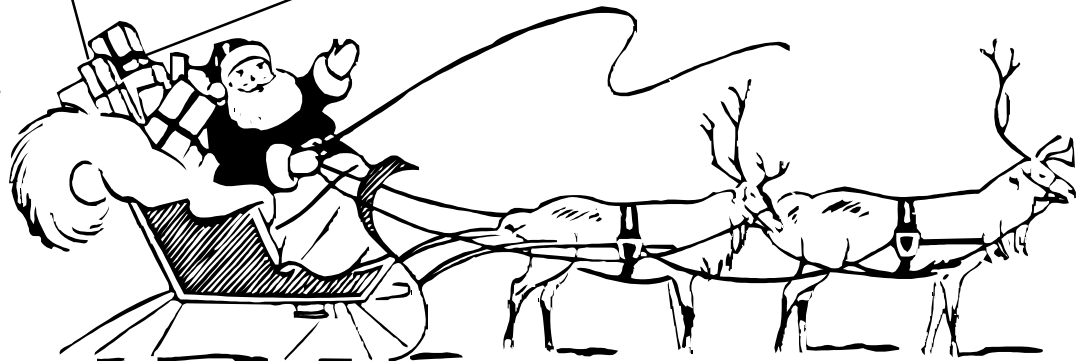

Anbudet

Eskilstuna - Strängnäs
Släktforskarförening

Informationsblad för Eskilstuna - Strängnäs släktforskarförening Nr. 4 år 2002

Vänta, det var ett till!!!!

Foton i detta nummer:
Anita o Arne Carlsson

Anbudet

ESSF Adress:

Eskilstuna - Strängnäs
Släktforskarförening
Dambergsgatan 1
633 41 ESKILSTUNA
Telefon/Fax 016 - 12 21 47

Postgiro:
73 81 41-1

Medlemsavgifter 2003

Fullbetalande	200.- / år
Familjemedlem	100.- / år
Medlemskap för ungdom upp till 23 år	25.- / år

Avgift för ny medlem som betalas in till föreningen mellan den 1/10 och 31/12 ger fullt medlemskap även på följande år.

Redaktion

Redaktör och ansvarig utgivare:

Arne Carlsson
Gillbergavägen 140
632 36 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 42 64 10
Fax 016 - 42 64 10
Mobil 070 - 588 06 10
E-post arne@caritakonsult.se

Adressändring

Skickas till Kassören!!

Eftertryck eller citat

Får gärna göras ur Anbudet under förutsättning att källan och författare anges.
Anbudet ges ut 4 ggr. per år i ca 450 ex och framställs och kopieras hos:
Carita Konsult & Service i Eskilstuna
Tfn/Fax 016 - 42 64 10

ISBN/ISSN 9929522492

Busslinjer

Enligt uppgift så går följande bussar via Kungsvägen: Mot Fristadstorget 101, 105, 110, 111 och 122 (Från Strängnäs nr 720). Från Fristadstorget 101, 105, 110, 122, 127, 216, 221, 617, 701, 720, 801 och Pulsen i Eskilstuna.

Styrelse 2002 till årsmötet

Ordförande:

Arne Carlsson
Gillbergavägen 140
632 36 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 42 64 10
Fax 016 - 42 64 10
Mobil 070 - 588 06 10
E-post: arne@caritakonsult.se

Vice Ordförande:

Kjell Ivarsson
Östra Storgatan 12
633 42 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 12 35 91
E-post: 41ivarsson@telia.com

Sekreterare:

Anita Carlsson
Gillbergavägen 140
632 36 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 42 64 10
Fax 016 - 42 64 10
E-post: anita@caritakonsult.se

Kassör:

Margareta Gustafsson
Åkerövägen 6
633 47 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 13 11 80
Fax 016 - 14 71 00
E-post: m.gson@sverige.nu

Övriga styrelsemedlemmar:

Sture Appelblom
Vitalisvägen 2 C
645 32 STRÄNGNÄS
Tfn 0152 - 109 73

Gunnel Forsberg

Gillesvägen 4, Merlänna
645 91 STRÄNGNÄS
Tfn 0152 - 513 37
E-post: hans.martensson@telia.com

Sonja Jönsson

Gräsgatan 40
645 40 STRÄNGNÄS
Tfn / Fax 0152 - 139 40
E-post: bj13940@swipnet.se

Sven Kullman

Thulegatan 9 B
633 58 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 12 62 87
E-post:
smedcomp@eskilstuna.mail.telia.com

Karl-Inge Karlberg

Mellanvägen 35
633 69 SKOGSTORP
Tfn 016 - 252 57
E-post: beirut@mbox301.swipnet.se

Manus och utgivningsdagar för Anbudet 2003

Sista manusdag	Utgivningsdag
<u>Nr 1</u> -"- <u>13/1</u>	<u>-"-</u> <u>10/2</u>
Nr 2 -"- 7/4	-"- 7/5
Nr 3 -"- 25/8	-"- 15/9
Nr 4 -"- 10/11	-"- 1/12

Parkeringsplats för bil

Finns vid Sveaplans centrum (2 tim.) och ibland även på Dambergsgatan, **kör lugnt, detta är ett villaområde.**

Ringklocka

Knappen sitter till vänster om ytterdörren. När lokalen är öppen för medlemsträff så skall du ringa på klockan så kommer någon och öppnar för dig. Adressen till lokalen är Dambergsgatan 1.

Föreningens hemsida:
<http://home.swipnet.se/essf>

Livet böljar ju fram och åter, ibland är det uppåt och ibland är det åt andra hållet.

Likadant är det med besöksfrekvensen i lokalen som det nu har ordats så mycket om i olika sammanhang. Adde har ju gjort en kontroll av besöksboken vilket han redovisade i det förra numret av Anbudet.

Där hade han ju bara tagit med en del av dagarna och besökarna vilket gjorde att "statistiken" blev lite haltande.

Klart är dock att vissa dagar och tider på året så är det lite färre besökare i lokalen vilket har fått vår lokalvärd Anita Carlsson att fundera över var vi är.

Sammanfattningsvis så kan vi dock konstatera att vi är betydligt fler i den nya lokalen än vad vi var i den gamla som man nu funderar på om man ska riva och bygga parkeringshus där istället eftersom kåken är i ett ganska dåligt skick.

Nu är det väl inte något krav att det måste vara ett visst antal besökare i lokalen för att vi i styrelsen och våra lokalvärdar ska vara nöjda. Huvudsaken är väl att de som använder lokalen för sin forskning och ibland avkoppling finner nytta och nöje av att ta sig dit.

Här är det viktigt att vi som har fått förtroendet att förvalta föreningens resurser får veta vad det är som du vill ha tillgång till i lokalen.

Är det bättre dator, snabbare Internettuppkoppling, bättre skrivare, fler CD-skivor m.m?

Är det andra böcker, egna mikrokort eller annat som skulle göra verksam

heten i lokalen ännu mer lockande?

Ett av syftena med lokalen är ju att föreningen ska kunna investera i saker som kan vara för kostsamma för den enskilde medlemmen att införskaffa privat och som finns att tillgå för varje medlem på ett enkelt och lättillgängligt sätt på tider som passar för de flesta.

Det är därför mycket viktigt att du gör din stämma hörd på ett eller annat sätt och talar om vad du vill ha tillgång till.

Antingen via ett besök i lokalen där du kan meddela lokalvärden.

Eller också tar du kontakt med någon i styrelsen på lämpligt sätt, telefon, telefax, e-post eller ett vanligt brev eller en liten lapp som du lämnar över när vi träffas.

Träffas ja, det gör man ju nu i "vår lokal i Strängnäs" varannan Onsdag!

Vadå vår lokal? Det är ju inte vår lokal utan ABF som äger den. Jovisst är et så men vi känner att nu har vi tillgång till en mycket välrustad lokal som vi får nyttja och vi kommer att förstärka vårt material där undan för undan. Redan nu så finns det tillgång till flertalet CD-skivor, snabb uppkoppling till Internet (snabbare än i Eskilstuna) och framför allt, det finns varje gång ett antal likasinnade att träffa och byta erfarenheter med.

Tillsammans med detta nummer av Anbudet finner du också ett inbetalningskort för medlemsavgiften i föreningen för år 2003. Vi har ju tagit det steget att sända ut det i samband med sista numret för året för att spara portokostnader.

Medlemsavgiften kan ju bli en lämplig julklapp om du slår in kvittot eller ett inbetalningsbesked i ett litet (eller varför inte ett stort) paket och lägger under granen att delas ut på julaftonen.

Det är ju ingenting som hindrar att du slår in paketet och adresserar det till dig själv och blir mycket överraskad på julafton när du öppnar paketet och kommer underfund med att du fått ytterligare en värdefull och lånvarig jul

klapp från tomtefar själv!

Jag har själv praktiserat detta när jag har velat vara säker på att verkligen få något i julklapp som har stått högt upp på önskelistan men som jag inte har varit säker på att alla andra har uppfattat att jag trängt efter.

Hans-Olof Söderström i berättartagen under höstmötet

Anita sekreterare har ju beskrivit på annan plats i tidningen om hur vi fick tag i vår föredragshållare till Höstmötet och jag vill verkligen tacka för ett intressant föredrag som jag också hörde efteråt att många var förtjusta i och glada över att dom hade kommit dit för att få veta mer om Vasaorden av Amerika.

Det är ju också något som vi försöker ordna i samband med våra träffar, att få fram någon intressant föredragshållare som berättar om något som intresserar släktforskaren.

Här finns det också plats för andra varianter om det är så att du som medlem skulle vilja ha fler föredrag, eller fler resor till andra ställen än Leksand och Arninge, låt oss veta vad du tycker!

Får jag förresten passa på att önska en God Jul och Ett Gott Nytt År så här lite i förväg!

Anne Carlsson

Hej alla släktforskar-kamrater i Strängnäs!

Ni vet väl att vi har träffar var fjortonde dag på ABFs:lokal i Strängnäs. De gånger vi har träffats har vi varit 13-14 stycken.

Vi har en del cd-skivor till vårt förfogande t.ex. Söderskivan och Klarskivan där man kan hitta mycket intressant om sina släktingar, som bostad i Stockholm på Söder eller i Klara under senare delen av 1800-talet och första 30 åren av 1900-talet. Många av oss har äldre släktingar som bostad där kortare eller längre tid. Tycker ni det är knepigt med datorer, kom ändå, vi är flera som gärna hjälper er att söka efter dem.

I övrigt berättar vi för varandra om våra erfarenheter både de goda och mindre goda.

Vi har börjat samla diverse tips som

rör vårt intresseområde i en pärm. Alla är välkomna med bidrag.

För den som vill vara flitig och arbeta finns som sagt de två ovannämnda cd-skivorna men också Sveriges Döds-skiva och skivan om Svenska ortsnamn. Den senare är väldigt nyttig om man bara lyckats tyda några bokstäver i början, mitten eller slutet av ett ortsnamn. Vidare har vi tillgång till flera läsapparater och möjlighet att surfa på nätet. På ABF finns också SVAR-pärmar så den som vill kan beställa mikrofilm från SVAR.

Välkomna onsdagar kl 1800 jämna veckor. Vi har sista träffen vecka 50 men återkommer efter nyår vecka 4. Undrar ni över något, ring mig gärna på tel. 0152-13940.

Välkomna till nästa träff.

Sonja Jönsson

Var är Ni ?

Jag är sur på alla som inte kommer! Många tyckte att den förra lokalen var trång, det behövdes en ny lokal!!!

Styrelsen ordnade ny lokal och var **är Ni?**

I lokalen finns datorer, läsare, CD skivor och mycket litteratur till nytta för oss alla.

Vad vill **Ni** mer ha?

Är tisdag fel dag?

Vi lokalvärdar ställer upp för **Er**.

Vid flera tillfällen har vi öppet för bara 1-3 besökare.

Skall vi ha öppet en gång i månaden?

En som hoppas att vi ses!!!!

Anita

(lokalvärd)

Till Salu

Vi har två st. begagnade databord till salu, ja det ena är faktiskt en hel arbetsplats, ett Kinnarps hörnbord med måtten 120 x 100 cm och ett bord till höger, antingen 80 x 80 eller 80 x 140 cm. Det är samma typ av bord som Anita och jag har i vårt kontor och det fungerar mycket bra. Bordet är försett med utdragbar skiva för tangentbordet och är mjukt avrundat så att man har bra åtkomst till bägge sidor av bordet för material.

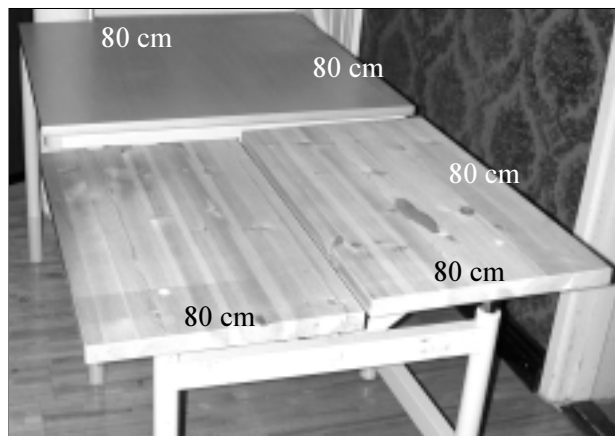
Hurtsen ingår naturligtvis också.

Det andra bordet är ett bord där bägge halvorna är höj- och sänkbara var för sig vilket gör att det är mycket lätt att ställa in en optimal arbetsställning.

De bägge justerbara skivorna är 40 x 70 cm vardera och det finns fästen med för att kunna skarva i lämplig skiva åt vänster. Denna skiva är dock inte justerbar i höjd.

Priser: 1 500:- för det stora och 500:- för det lilla.

Ring Arne eller Anita Carlsson
Tfn 016 - 42 64 10

Från redaktionens horisont

Under veckan mellan den 9/9 och till den 15/9 har redigeringen av Anbudet nr.3 pågått hela tiden.

Måndag 16/9

Klockan är 9.30 på måndagsmorgonen den 16 sept. Telefonen ringer. Arne svarar: Adde är i andra änden. ”Jo, hörrudu: Anbudet skulle ju vara ute i dag. Jag tror att Posten håller och strular i vanlig ordning.” säger Adde. Arne svarar ”Jaha, har du fått Posten ännu idag då?”. Adde svarar ”Nä de förstås, det har jag ju inte ännu och förresten är jag på jobbet”. Skratt från båda hållen.

Arne håller på och redigerar Anbudet och fortsätter med det hela dagen. Själv plockar jag ihop allt material inför kvällens styrelsemöte. På mötet konstaterar vi att vi inte har någon föreläsare till höstmötet. Vad göra???

Folkbokföringen kan det vara något. Jovisst. Gunnel får i uppdrag att ringa en arbetskamrat och höra efter om det finns någon som kan ställa upp och hålla ett föredrag.

Tisdag 17/9

Dagen börjar med att jag faxar till Maria på ABF och lämnar alla uppgifter ang. kurserna, vilka tider och vem som är cirkelledare så hon hinner skicka ut meddelande till deltagarna.

Gunnel ringer på förmiddagen och meddelar ”Nej du, det gick inte, dom har ingen som kan hålla föredrag”. Då står vi alltså på punkt 0 (noll) igen.

Arne håller på med sista artikeln på Anbudet som är ett reportage som jag

sparat från Eskilstuna Kuriren.

Arne har ringt till Kuriren och pratat med journalisten som skrev artikeln och hört efter om vi kan få använda artikeln i Anbudet.

Det var inga problem. Så han håller på och skriver (gick ej att scanna) in den artikeln. Artikeln handlar om Vasa Orden av Amerika och plötsligt säger han, ”Kan vi inte höra om dom kan komma och hålla ett föredrag.”

Fram med telefonkatalogen och leta efter namn och det finns bara en Hans-Olof Söderström, ringer, inget svar. Fick tag i telefonnumret ordföranden i Vasa Orden och ringer henne. En dam svarar och jag får mobiltelefonnumret till Hans-Olof Söderström och ringer det.

Hans-Olof Söderström svarar och jag presenterar mig och förklarar mitt ärende.

”Jo, men det är inga problem efter en titt i kalendern. Jag är ju förresten medlem i släktforskarföreningen”. Det var ju lite överraskande, men i ett huj så var föreläsare ordnad. Va, skönt. Fixade genast ett e-post meddelande till den övriga styrelsen så att det inte skulle bli någon dubbelbokning.

Under dagen så har jag skrivit styrelseprotokollet klart men är osäker på en uppgift som jag måste höra med Sven Kullman om.

Arne har skrivit ut ett ex. av Anbudet för korrekturläsning vilket påbörjas av mig så snart som möjligt. Vi åker ner till lokalen under kvällen och senare på kvällen fortsätter jag med korrekturläsningen.

Onsdag 18/9

Korrekturläsningen klar och Arne börjar rätta de fel som jag har hittat. (Ett ynka litet fåtal!!! Redaktörens anm.). Sedan påbörjas utskrifterna som skrivs ut i A3-format för att sedan vikas så att det blir A4 och då är både den stora skrivaren och koptatorn igång.

Stora skrivaren ställs in för utskrifter och laddas med papper och på förmiddagen kan vi åka och handla lite mat

till kvällen. När vi kommer hem är stora skrivaren klar och allt har gått bra. Den vill bara ha påfyllning av mera papper så fortsätter den sedan.

Vissa sidor ordnar Arne så att de går att kopiera i koptatorn så den får stå och mata med skrivning i duplexfacket som det heter. D.v.s. koptatorn skriver på båda sidor, pappret går ner i ett fack i koptatorn och när antalet kopior är klara så vänder pappret och kopieras på andra sidan.

Vartefter som utskrifterna är klara så får dom ligga en stund för att bli lite slätare och därefter påbörjas vikningen av A3:orna och till det har vi en liten falsmaskin som gör det jobbet.

Men på eftermiddagen så gör koptatorn wellpapp av alla utskrifter. Det är ju typiskt när det är bråttom.

Arne kastar sig på telefonen och ringer Canon Service eftersom vi har serviceavtal, men man vet ju inte när dom kommer i alla fall. Det är duplexenheten som krånglar, så nu får det bli matning från det manuella facket i stället tills Canonkillen dyker upp.

Det dröjer inte länge förrän han kommer men det tar i alla fall 1 timme innan han är klar så vi kan dra igång igen.

På kvällen ringer jag och får tag i Sven Kullman för att kontrollera den saknade uppgiften till styrelseprotokollet. Ordnar detta och ser till att protokollet blir klart för att läggas på postlådan så fort som möjligt.

Fortsättning på sidan 6

Sent på onsdag kväll är alla utskrifter klara. Då återstår vikning av dom A3:or som inte är klara, plockning, häftning, kuvertering och räkning av nästan 390 ex. av Anbudet men då har vi några överex. kvar för kommande behov såsom nya medlemmar som vi skickar ut ett ex. till när medlemsavgiften är betald. Totalt skriver vi ut 425 ex.

Torsdag 19/9

Upp med tuppen kl. 5.00 på morgonen. Arne ska köra buss åt Svalbovikens, det är skatteförvaltningen som ska till Vildmarkshotellet i Norrköping.

Kl. 11.00 börjar jag med plockningen av Anbudet men alla var ju inte vikta ännu, det var en liten bunt kvar att vika.

När man använder falsmaskinen och ev. lägger A3:orna åt fel håll så går det väldigt fort att få dom felvikta för maskinen formligen ”spottar” fram de vikta sidorna.

Så i det här läget gäller det att tänka sig för men det går bra och snart är alla de ovikta sidorna vikta och klara för plockning.

Fortsätter med plockning och sedan börjar häftningen av Anbudet.

Till häftning har vi en liten elektrisk häftmaskin.

En kvart över fyra är både plockning och häftning av Anbudet klart.

Arne är inte hemma förrän en kvart över åtta på kvällen och då blir det middag.

Dom senaste gångerna har Birgit Lundberg kommit över och hjälpt oss med plockning och häftning men den här gången gick det bra ändå.

Fredag 20/9

Det som nu återstår är utskrift av kuvert, kuvertering och räkning av antalet kuvert som man måste ha till Posten när man lämnar in Anbudet.

Arne börjar direkt med att skriva ut kuvert på morgonen och så fort det är en liten bunt klar börjar jag att kuvertera Anbudet.

Vid kuverteringen så måste man sepa-

lera dom kuvert som har adress till utlandet eftersom det är högre porto. Alla pliktex. som ska dels till Kungliga Biblioteket och till Universitetsbiblioteken skall läggas för sig.

När kuverteringen är klar så skall alla ex. räknas för att Posten ska kunna debitera för brevportot.

Jag börjar med att räkna kuverten, de står på hökant i en låda som vi har fått papper levererat i tidigare.

Tar tag i det första men börjar genast bli misstänksam, det verkar så tunt. Vid kontroll visar det sig att det ligger en bunt kuvert utan någon tidning i. Dom är inte hopklustrade ännu.

Tydligen har Arne haft bråttom och bara stoppat ned kuverten i lådan.

När han kommer in i rummet så frågar jag ”Vad håller du på med egentligen?”

Vi skrattar båda två åt det men jag tror inte att dom medlemmarna som fått dessa kuvert skulle tycka om att få ett tomt kuvert.

Skrivet av

Anita C.

Hur det kom sig att jag började släktforska.

Ar 1994 är ett avgörande år för Sverige. Det var detta år jag började släktforska och svenska folket skulle gå till valurnan och säga sitt i efterkrigstidens viktigaste val. Någon kanske kommer ihåg att vi hade en folkomröstning om Sverige skulle gå med i Europeiska Unionen (EU).

Detta år hade vi en statsminister som hette Ingvar Carlsson och en liten följeslagare som hette Mona Sahlin. När dessa två personer gick ut i massmedia och tyckte att vi skulle rösta JA och gå med i EU, så blev jag verkligen bekymrad och ledsen på partiled

ningen. Jag har ju alltid varit socialdemokrat och anser inte att ett EU-medlemskap harmoniserar med en socialdemokratisk ideologi. Jag ville inte isolera mig i ett EU med 15 rika länder som sätter upp höga murar mot alla fattiga länder i övriga världen som behöver våran hjälp.

På våren 1994 såg jag en liten notis i tidningen Folket, att Bengt Bergman har kallat till ett möte i ABF-huset för att starta en socialdemokratisk grupp som skulle jobba för ett NEJ till EU i folkomröstningen den 13 november 1994. Jag traskade dit och träffade många helt okända men underbara

människor, som hade samma uppfattning som mig i EU-frågan. Gruppen bildades och vi hade flera träffar denna sommar för att lära oss

mer om EU-problematiken. Detta ledde till att vi ställde upp i flera debatter om EU:s för och nackdelar inför folkomröstningen den 13 november 1994.

Fortsättning på sidan 7

Fortsättning från sidan 6

Vi i gruppen ”socialdemokratiska EU-kritiker” trivdes bra ihop, så när folkomröstningen hade varit så tyckte vi att det var synd att vi skulle splittras. Vi diskuterade fram och tillbaks om vad vi skulle hitta på, då var det någon som nämnde att han var intresserad av släktforskning, men det hade inte blivit av att han hade börjat. Då visade det sig att de flesta i gruppen hade haft samma tankar.

Vårän käre Bengt Bergman sa då att han hade släktforskat i många år och tyckte att vi också skulle börja med det.

Bengt sa också att vi kunde starta en studiecirkel i släktforskning, så blev det att Bengt och Vally Bergman lärde oss grunderna i släktforskningens ”svåra konst”.

De flesta av oss gick med i ”Eskilstuna

Strängnäs Släktforskarförening” och är fortfarande aktiva medlemmar.

Efter några få års forskning så har jag i stort sett ”bara” hittat soldater, drängar och pigor från norra Småland. En del av dessa människor kommer jag att skriva om i vid senare tillfälle.

Den som väntar på något gott, väntar inte för länge.

Krister W. Nilsson

Kyrkor i Uppland

Vid kristendomens införande i Sverige, var stenbyggnadstekniken så gott som okänd, medan träarkitekturen stod på en höjd som den senare knappast har nått upp till.

Det blev träbyggnationen som i första hand tillgodosåg behovet av kyrkor. Stenbyggnaden infördes med den katolska kyrkans maktapparat. Den inhemska gråstenen fick en avgörande betydelse för den kyrkliga byggkonsten i Sverige, man valde att inte börja arbeta med importerat material, Sverige var ju fattigt så man fick använda det som fanns att tillgå, och ur de lokala förutsättningarna fick kyrkorna sin egenart.

När man lärt sig bygga med kullersten, blev rullstensåsarna ett lätt anskaffningsbart byggmaterial. Teglet är i början bara använt till fönster och dörröppningar, därför är kyrkorna som byggdes på 1000-talet tegelornerade gråstenskyrkor.

Vapenhusen är i allmänhet tillbyggda vid ett senare tillfälle, sakristian är ibland inplacerad vid byggets början, ibland tillkom den senare.

Fönster och portaler är bågformade eller spetsbågformiga. Den Gotiska stilen, arkitektur med höga valv och väldiga fönster med mycket glasmålningar och skulptural utsmyckning.

landet där fönstren bara var små gluggar, kyrkorna och dess dyrgripar som fanns skulle skyddas från stråtrövare, och utgjorde även ett skydd för människorna som levde där.

Taken var och är av trä, platt eller öppen takstol, från början av 1300-talet med klöverbladsformade tunnvalv, senare delen av 1300-talet börjar man bygga tegeltak i olika stilar, stjärnvalv och skålvalv.

De äldsta bevarade gråstenskyrkorna i Uppland är S:t Per i Sigtuna och Skånella i Vallentuna, de är byggda omkring 1100-talet.

Gamla Uppsala Domkyrka byggdes omkring 1150. Det var tiggarmunkarna som införde tegel-murningen och unggotiken när de byggde sitt första kloster i Sigtuna i mitten av 1200-talet.

Uppsala ”nya” Domkyrka påbörjades omkring 1280 och var färdigbyggd 1330 till 1340.

Det stora katedralbygget satte sina spår runt om Uppsala, de landskyrkor som senare byggdes, blev i stor utsträckning Gotiska Salskyrkor, i och med det kom en ny anda in i byggnationen av gråstenskyrkorna och den sammanslagning som då skedde av nya former på den svenska landskyrkokonsten, skapade en ny stil, en svensk Gotik.

kyrkobygge behövde man ständigt arbetare till tegelslagning och kalkstens-tillverkning, även murare och skulptörer från skilda trakter fick en jämn sysselsättning där.

Det blev som en akademi för teknisk färdighet i de angränsande trakterna. Följden av detta blir att tegelslagningen tar ökad fart. Man förenklar tekniken och teglet blir billigare. På det sättet får man råd att göra mer och större orneringar. Man gjorde större och högre spetsbågiga fönster som livade upp murarna.

Med några få undantag är alla landsortskyrkor från den här perioden i Gotisk anda, moderniserade senromanska kyrkor, ”den Romanska konsten är från slutet av 900-talet till 1200-talet”.

Arkitekturen i kyrkorna, med rundbågiga tak, finns det ett märkligt exempel på i Lunds Domkyrka.

De Gotiska kyrkorna delar sig i fyra arter, som alla har samband med Domkyrkan och den äldre 1200-tals arkitekturen.

Några exempel på gamla kyrkor i Uppland:

TENSTA KYRKA är den uppländska landskyrka som starkast gör intryck av en Gotisk byggnation och har stora lik-

Annat var det vid småkyrkorna ute på

Vid den stora hyttan vid Uppsala Dom-

Fortsättning på sidan 8

Fortsättning från sidan 7

heter med Holländska byggnader, den är byggd på 1200-talet av gråsten med skalmur av tegel och rundbågiga arkader som är märkliga och enastående på svensk landsbygd. Takstolen till det höga 1300-tals valvet är helt bevarat, på vinden ovanför de ovanligt höga sengotiska tegelvalven som tillkom på 1420-talet.

VENDELS KYRKA är som ett välbevarat monument över en stilepok invigd 1310. Vapenhuset är tillbyggt senare, sakristian har kallats vårt vackraste Gotiska kyrkorum. Vendel har tidigare haft en kyrka, troligen i trä, som stod på den gamla hedniska kultplatsen. Medan Tensta och Vendel har bevarat sin ursprungliga exteriör så har **LENA** kyrka varit utsatt för många omvandlingar på senare tid.

TUNA KYRKA har en påfallande likhet med de tre nämnda kyrkorna, men den är mindre och enklare, troligen uppförd på 1200-talet.

Omkring 1300-talet så kom ett annat inslag i landskyrkoarkitekturen, en byggmästare vid domkyrkobygget som sannolikt satte sin prägel på bygget av Fröshult och Svinnegarn, och även Ärentuna som är lite mindre ståtligt belägen än de andra, men vid sidan av Vendel en av de vackraste och bäst bibehållna medeltidsmiljöer som Uppland har kvar. Tegelvalven vid de här kyrkorna är slagna omkring 1440.

UNIVERSITETET grundades 1477 och kyrkokonsten blommade som aldrig förr, när Albertus Pictor 1485 utförde de nu försvunna målningarna i Kalmar kyrka vid Bålsta.

Man tolkade folkstämningen som så: "Fädernas kyrka står stark när Jacob (Ulfson) är Bisp i Uppsala och freden frodas i Sverige, ty Sten regerar och råder. Prisen för den skull vår Gud, under sekler förutan all ända". (Sten Sture d.ä. Riksföreståndare 1470 till 1497 och 1501 till 1503, Sten Sture d.ä. dog 1503.

Det var Sten Sture d.ä. som införde stämpling av guld och ädla metaller från 1485, staten tog över från 1754 till 1988, då branschen sköter stämplingen.

Orostider kom igen, kloster och kyrkor fick släppa till material till Uppsala Borgbygge, Laurentius Petri (som dog 1573) var den förste Lutherska Ärkebiskopen, han vilar i Domkyrkans kor, efter ett långt dagsverke som hade varit ofantligt betydelsefullt för den unga Svenska kyrkans organisation och ritual.

Uppsalateologerna rustade upp för kamp, mot katolsk reaktion och maktpolitik, som kröntes med seger under Uppsala möte 1593 och fick världshistoriska följder. När 1600-talet gick in var protestantismens öde i Nordeuropa avgjord.

Storpolitiken till trots, har ingenting satt så många och ännu synliga spår i Upplandsbygderna, som mästare Albert och hans yrkesbröders verksamhet. Ända in i Gustav II Adolfs tidevarv förvaltade de sitt arv och kunnande från folkungatiden. Folkungar som Birger Jarl, Magnus Ladulås, Magnus Ericson och Sturarna.

Av 1300-talets måleri finns inte mycket kvar, men minnet lever kvar hos de fina konstnärer som dekorerade kyrkorna i **TENSTA** och **VENDEL**. Johannes Rosenrod i Tensta 1437 och Johannes Irwan i Vendel 1451, radade upp fristående figurscener på väggarna som i våningar över varandra och valven fylldes med luftiga rankor. Senare växte rankorna ut så att kyrkorna började se ut som lövsalar, t.ex. i **TIERP** och **EDEBO** kyrkor.

Ärentunamästarens valvmålningar från omkring 1450 hör till de kulturhistoriskt märkligaste och bäst bevarade från medeltiden, före Peter och Albert Målares tid.

Albertus Pictor, född omkring 1450 och död 1509, odlade en helt annan stil med realistiskt tecknade bibliska tavlor ur Biblia Pauperum, ("de fattigas bibel som fanns i handskrift från 1300-talet och i träsnittstryck från slutet av 1400-talet"), inramade av kraftiga vinrankor.

HÄRKEBERGA kyrka är ett exempel på hans tyska stil, men i **HÄRNEVI** är den ursprungliga skalan bättre

bevarad. Ett lustigt inslag i 1400-talets valvdekorerings är de ansiktsmasker som pryder "Gubbvalven" väster ut, i t.ex. **ENKÖPING** och **HEBY** kyrkor.

På 1500-talet började renässansens rumsuppfattning ta form mitt ibland de medeltida ornamenten, och på sina håll, som i **VALÖ**, dök Vasavapnet upp, och när **EDSBRO** kyrka dekorerades på 1620-talet var Biblia Pauperum, Albert Pictors förebild, för länge sedan glömd och Gustav II Adolfs Bibel fick bestå mönstret.

De väggar och valv som skapades, är kanske en sluten bok för många nutida kyrkobesökare, men intryck av andakt och skönhet kan kyrkorummet fortfarande ge. Där finns mycket att studera.

I **HÄRKEBERGA** och **ÄRENTUNA** kan man verkligen se bygdernas folkliv under Engelbrekts, Sturarnas och Vasakungarnas tid, och att TV-åldern inte är den första som bedrivit åskådningsundervisning, visar de illustrationer till trosbekännelsen som finns i en mängd kyrkor, från **SÅNGA**, ända upp till **DANNEMORA** och **TIERP**, medan 10 guds bud finns presenterade i t.ex. **LITSLENA**, **VENDEL** och **ÄRENTUNA**. Av någon anledning finns de sju Katolska sakramenten presenterade i **RINEBO** kyrka (Dop-Nattvard- Konfirmation-Botsista smörjelsen-Prästvigning-Äktenskap).

Av helgonlegenderna känner vi kanske på sin höjd igen S:t **ERIK** i **DOMKYRKAN** och S:t **BIRGITTA** i **TENSTA**, men i de flesta kyrkor finns det vägledning för de vetgiriga. I regel finns de enkla motiven vid ingången, och de högsta och heligaste i korvalven.

Medeltiden var vis. Redan under medeltiden blev koret avskrankat från församlingen, koret var prästernas rum, långhuset var församlingens. På skranke eller på en bjälke ovanför skranke, tvärs över bågöppningen hade Triumfkrucifixet sin plats. På 1400-talet blev det vanligare att ställa upp altarskåp

Fortsättning från sidan 8

på altaret, som under de kyrkliga mötena öppnades och visade rader av guldskimrande helgon.

Sångarna hade också sin plats i koret på den tiden, sångrummet eller "Gapskullen" omtalas i kyrkoböckerna, ofta var detta en läktare eller övervåning till sakristian som öppnade sig mot koret.

Troligen fanns det orglar i vissa kyrkor redan under medeltiden, i **KNUTBY** har tillvaratagits en väderlåda till en orgel från slutet av 1400-talet.

Det fanns inga bänkar att sitta på, utan folk fick stå i långhuset, så det var nog ingen som somnade.

Till predikstol användes under senare delen av medeltiden en enklare typ som gick att flytta. Det som fanns i koret var ju menat till Guds ära och var av finaste kvalité och ädla metaller, siden och fint linne, fina målningar och skulpturer.

Dopfunten var placerad i Långhusets västra del nära ingången, det odöpta barnet fick inte föras längre in i kyrkan.

Medeltiden har sin period i världshistorien från år 476 till ca. 1500-talet i svensk historia är det från år 1060 till 1520-talet. I slutet av medeltiden fylldes kyrkorna med helgonaltare, redan på 1100-talet fanns sidoaltare i långhusen, men sin största utveckling fick seden först på 1400-talet de altarena

var på helgonbilder rikt utsmyckade.

Till dessa altare hade vanliga, enkla människor tillträde, och kunde där vädja till Guds moder och helgonen.

Efter Uppsala möte 1593, blev den svenska kyrkan definitivt Luthersk och katolicism och Calvinism fördömdes.

Calvins reformerta lära bygger på en enkel gudstjänst, i läran betonas lagen i församlingens styrelse, där lekmän spelar en stor roll.

Inställningen blev kärvare till de katolska kvarlevorna och sidoaltarna togs bort. Många småkyrkor besöktes sällan eller aldrig vid visitationerna, så där hände att dessa altare fanns kvar i en del småkyrkor fram till omkring 1800-talet.

Det var inte borttagandet av sidoaltaren som åstadkom förändringen från Katolsk till Protestantisk interiör, utan att predikstolen i stället för altaret blev kyrkans samlade punkt.

De få predikstolar från 1500-talet som bevarats till vår tid är ganska enkla, men under 1600-1700 talen tillkom vackra och dyrbara predikstolar, som dominerade kyrkorummet. Predikan fick en större roll efter reformationen och då började man sätta in bänkar för allmänheten.

Det bestämdes mycket noga, genom särskilt upprättade bänkindelningar, hur var och en skulle ha sin plats. Män

nen satt på sydsidan och kvinnorna på nordsidan.

På 1700-talet togs korskranket bort och gossarna som sjöng fick hålla till i koret under klockarens uppsikt.

Altarets prydnad missades inte, nya altaruppsatser ersatte de gamla altar-skåpen. Dopfunten flyttades fram i koret, ofta så saknades orgel i kyrkan, men när man började skaffa orglar så fick de sin plats vid kyrkans västra vägg, inte som tidigare i koret.

Nu började man också pryda kyrkorna med begravningsvapen och sköldar, från de rika och förnäma släkterna, liksom uppsattes epitafier (minnes-tavlor).

Våra kyrkor genomgick stora förändringar under 1700-talet, man kan tala om 1700-talsrationalismens kyrkoideal, och 1800-talets medeltids-svärmeri, då kyrkorna restaurerades och inreddes i medeltidsstil.

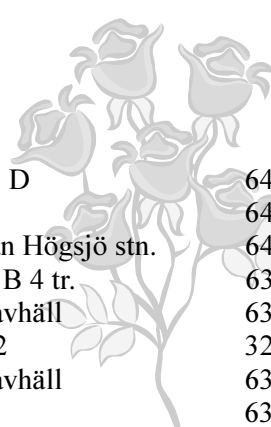
På 1900-talet kan man säga att man tagit vara på det bästa från alla epoker, och i känslan att man bör låta kyrkorna själva berätta vad människorna där velat skapa.

Detta var något om Upplands kyrkor, men historiken kan ju avse även andra kyrkor i vårt avlånga land, vilka ger oss en inblick i vad våra förfäder lämnat efter sig, för oss alla att vårda och värna om.

Gunnel Forsberg, november. 2002

Nya medlemmar

Alve Mårtensson	Fridhemsgatan 13 D	645 40 STRÄNGNÄS	0152 - 154 21
Lars Vejlens	Hebbes väg 14	644 36 TORSHÄLLA	016 - 34 33 57
Christina Ahlmark	F.d. Banvaktstugan Högsjö stn.	643 91 VINGÅKER	0151 - 451 07
Karin Greitans	Östra Storgatan 7 B 4 tr.	633 42 ESKILSTUNA	016 - 13 08 66
Bo Andersson	Råby-Rekarne Stavhäll	635 12 ESKILSTUNA	016 - 630 03
Nils Wilhelm Johnson	Vestmarkvägen 22	3271 Larvik NORGE	
Bo Andersson	Råby-Rekarne Stavhäll	635 12 ESKILSTUNA	016 - 630 03
Iris Rehnholm	Jasminvägen 4	633 48 ESKILSTUNA	016 - 51 24 97
Tina Hiltunen	Tärby 1101 B	635 09 ESKILSTUNA	016 - 35 31 16
Gerhard Rosendahl	Zetheliusvägen 6	644 31 TORSHÄLLA	016 - 35 64 53

Vi vill hälsa alla nyttillkomna medlemmar välkomna till vår förening med en symbolisk blomma och hoppas att ni känner er väl tillrätta i lokale n och med oss "gamlingar". Stöt bara på om ni vill ha någon hjälp.

Soldaten och kortleken.

Det här är en dansk berättelse som har sitt ursprung på 1800-talet.

På den tiden var det inte vanligt att alla kunde skriva och läsa.

En soldat satt i kyrkan och lyssnade på gudstjänsten. Medan prästen predikade tog han fram en kortlek och tittrade på korten. En sergeant som också var i kyrkan såg detta och anmälde soldaten för stadens kommandant, dåvarande Kronprins Fredrik, sedermera Fredrik VII.

Kommandanten, Kronprinsen kallade till sig soldaten och sade att han var anklagad för att ha använt en kortlek inne i kyrkan under gudstjänsten.

Du har hädat Gud och församlingen, därför skall du dömas till spöstraff, sade Kronprins Fredrik. Soldaten gjorde stram honör och sade: Ers höghet, i min barndom lärde jag aldrig att läsa, så en bok har jag ingen användning för. Däremot har min mor lärt mig vad korten betyder. "Förklara dig lite närmare," sade Kronprinsen. "Det skall jag gärna göra om jag slipper spöstraffet," sade soldaten. Kronprinsen lovade detta, och soldaten förklarade kortens betydelse för honom.

1:an minner mej om att det bara finns en gud, och att han skapat himmel och jord, samt allt vad där lever.

2:an säger mig att Jesus hade två naturer, en mänsklig och en gudomlig.

3:an säger mig att där är tre personer i gudom, fadern, sonen och den heliga anden.

4:an påminner mig om de fyra evangelisterna, Matteus, Markus, Lukas och Johannes.

5:an betyder fem mirakel.

6:an säger mig att det är sex dagar i veckan att arbeta under.

7:an säger mig att jag skall komma ihåg den sjunde dagen, vilodagen och hålla den helig.

8:an säger mig att endast åtta personer räddades undan syndafloden.

9:an minner mig om att Jesus botade spetälska.

10:an att nio av dem var otacksamma.

Klöverknekt är värdelös, den plockar jag bort, sade soldaten.

De fyra kungarna är lika med Herodes och de tre vise männen som ville tillbedja Jesubarnet.

De fyra damerna är jungfru Maria, samt de tre kvinnorna som ledsagade Jesus till graven.

Knektarna hjärter, ruter och spader är de tre bödelknektarna som korsfäste Jesus.

Det finns tolv bilder i en kortlek, det är tolv månader på ett år.

Det är 52 kort i en kortlek, det är 52 veckor på ett år.

Det finns 365 ögon i en kortlek, det är lika många dagar på ett år.

Klöver betyder Jesu kors, **spader** hans grav, **ruter** de fyra väderstrecken, **hjärter** säger att vi skall gå i kyrkan med glädje och andakt.

Där slutade soldaten sin berättelse. Kronprinsen som lyssnat mycket intrasserat, frågade honom varför han inte nämnt klöverknekt, "klöverknekt ers höghet", sade soldaten betyder Judas som förrådde Jesus, eller den soldat som förrådde och anklagade mig.

Kronprinsen gav soldaten en penningbelöning för hans uttydning av spelkortet, för en sådan förklaring hade han aldrig hört.

Insänt av

Erik Zetterling

Lite nyheter i lokalen

S känkta böcker till vårt bibliotek:

Av Birgitta Modin har vi fått många böcker med personhistoria.

Styrelsen och föreningen tackar.

Av Maj-Britt Sundin har föreningen fått boken "Båtsmän i Jämshög och Kyrkhult socknar".

Styrelsen och föreningen tackar.

Nyinköpt

CD-skivan Sv. Befolkning 1970: det är folkräkningen som gjordes 1970 och den innehåller var vi och våra familjer bodde under det året. Faktiskt en mycket bra skiva som redan har hjälpt ett antal av våra medlemmar med information i vår "nutidsforskning".

Böckerna: **Svensk Arkivguide** är nu också inköpt, den beskriver alla våra olika arkiv och vad som finns där. Vi har också köpt in boken **Släktforskarens Uppslagsbok** med 3400 bouppteckningsord som är inriktad på de märkliga saker man kan hitta i gamla bouppteckningar, den finns naturligtvis också till försäljning till våra medlemmar.

Vi har också köpt in en bättre begagnad telefax.

Det innebär att nu kan du i lugn

och ro gå ner till lokalen och gå igenom SVAR-pärmarna och skriva ner din beställning på blanketter som finns tillgängliga i vårt nya broschyrställ och sedan enkelt och snabbt skicka iväg din beställning till det facila priset av 1 krona i telefonkostnad.

Du slipper alltså stå i kö på Biblioteket, du har fräscha och snygga SVAR-pärmar till ditt förfogande och du har släktforskarkompisar att diskutera din beställning med över en kopp fika.

Hustomten

Faktorimuseet i Eskilstuna.

Faktorimuseet är beläget på Faktoriholmarna på ön mellan slussarna och dammluckorna, det är ett gult hus med två kanoner utanför entrén.

Vad innehåller faktorimuseet:

Bibliotek

Med böcker och tidskrifter om Eskilstunas industri och lokalhistoria.

Adresskalendrar: för industrier från 1876 och framåt, för privatpersoner från 1877 och framåt.

Telefonkataloger

Priskuranter

Bildarkiv

Bilder på personer de äldsta från 1850-talet

Bilder från staden

Personalarkiv:

”Uppgifter sökes på namn”

Bouppteckningar

Nykterhetsintyg

Gesällprover

Fastighetsarkiv

Byggnadsinventeringar

Gäller hela kommunen, bygger på torpinventeringar som gjorts av hembygdsföreningar

Kartor

Från 1600-talet och framåt

Knut Hellbergs arkiv:

Anteckningar om händelser och skeenden i Eskilstuna, dessa har använts vid framtagandet av Eskilstuna historia.

Jörgen Lindqvists arkiv:

Förarbete till skriften om urmakare i Eskilstuna

Grönbergs arkiv:

Bankdirektör som förde anteckningar om det mesta som skedde i Eskilstuna från slutet av 1890-talet och fram till sin död 1913. ”Uppgifter sökes efter ämne”.

Museet är väl värt ett besök för den som forskar på folk och platser i Eskilstuna med omnejd. (Red. anm.).

Vår flygande reporter på platsen har varit:

Karl-Inge Karlberg

Öppettider i Eskilstunalokalen under hösten 2002 och våren 2003

Vecka	Dag	Datum	Tid
48	Tis.	26/11	09.00 - 12.00
48	Tis.	26/11	18.00 - 20.00
48	Lör.	30/11	10.00 - 13.00
49	Tis.	3/12	09.00 - 12.00
49	Tis.	3/12	18.00 - 20.00
49	Lör.	7/12	10.00 - 13.00

Lördagen den 7/12 är det säsongsavslutning med öppet hus och föreningen bjuder på lussefika.

Sedan öppnar vi igen Lördagen den 11/1 och även då inviger vi säsongen med att bjuda på fika.

Under vinter och vårsäsongen så kommer lokalen att vara öppen i sedvanlig ordning varje:

Tisdag förmiddag mellan kl. 09.00 - 12.00 och

Tisdag kväll mellan kl. 18.00 - 20.00 samt

Lördag mellan kl. 10.00 - 13.00

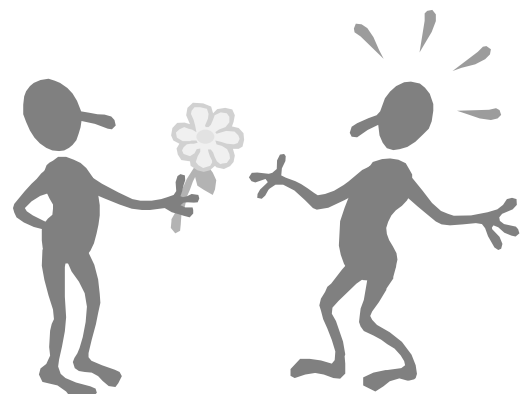
Lokalen är stängd ”röda dagar” i Almanackan

19/4 Påskafton

7/6 Pingstafton

Det här är de datum som för närvarande är aktuella och om det blir någon ändring så kommer det att annonseras i nästa nummer av Anbudet samt nere i lokalen!

Välkommen!

Läsvärt 02-08-26

Saxat av
Margareta Gustavsson

Alingsås Släktforskare

Medlemsblad nr 4/02

Per-Henrik Rosenström: Charles Hill. En mångkunnig engelsman bosatt i Alingsås

Lars-Åke Larsson: En avrättning år 1776.

Marie Odenbring Widmark: De viktigaste kartarkiven.

Alingsås professionella fotografer

Tomas Samuelsson: Familjen Lenander.

Henry Kärrman: Ingared – en del av Hemsjö.

Blekinge Släktforskarförening

Släkt-Eken nr 3/02

Mikael Lejdeby: Båtsmän i Tving under perioden 1685-1697.

Per Frödholm: Obduktioner i Ronneby kommunarkiv, del 4.

Dalfolk

Dalfolk nr 3/02

Margareta Hedblom: Malung i Minnesota – ett arkivfynd berättar.

Hedbys Anna Kristina Larsdotter: Hedbysgården och den stora branden i Noret 28 juni 1902.

DIS-ÖST

DIS-PLAY nr 3/02

Hans Hermansson: En amatörs irrfärder i genealogins labyrinter.

Folkare Släktforskarförening

An-Siktet nr 3/02

Birgitta Larhm: Soldaten Kiämpe i Folkärna.

Sune Johansson: Detta är min morfar Olof Berglund.

Kyrkvaktarinstruktion 1776.

Föreningen DIS

Diskulogen nr 59

Sture B: Släktforskning i Ryssland.

Föreningen Släktdata

Tidningen Släktdata nr 3/02

Bengt Nordahl: Mordet på snickare Lindvall i Vindfälle, del 3.

Mats-Olof Sander: Kung Mozilla – en

modern webbläsare.

Mats-Olof Sander: Sökning i Släkt-datas register på Internet.

Hembygds- och Släktforskare Nola-skogs

Medlemsblad nr 71

Kjell Norenus: Landsboksverifikationer – en okänd källa för släktforskare?

Gustaf Eklund: Anders från Sidensjö – ett sjukt barn som blev en stark förkunnare.

O Carli: Var finns Ångermanland beskrivet? En upptäcktsfärd i bäcker och kartverk (1954).

Jönköpingsbygdens Genealogiska Förening

Rotposten nr 3/02

Curt Franzén: En stadsvandring i Jönköping.

Sven Ringqvist: Jonas Falk, postråren.

Garibunten.

Luffare.

Internationella luffartecken.

Kronobergs Genealogiska Förening

KGF-Nytt nr 78

KGF:s 20-åriga historia.

Lars-Åke Stenemo: En väldig källa för lokalhistorikern.

Owe Wennerholm: Jakten på den försvunna ljuskronan.

Annika Davidsson: Släkten Wederborg.

Håkan Elmqvist: Brott och straff – ett exempel från medio 1800

Inger Ericson: Mina anor från Växjötrakten.

Sten-Åke Nykvist: Nytt Släktforskningsarkiv till Museum Gamla Kosta.

Nordvärmlands Släktforskarförening

Släkt-Trädet nr 3/02

Tattarmyra – Ett nybygge på Skinneruds hemman, Sunne socken.

Olle Gustafsson: När Henrik – En backstuga på Torsbyskogen.

Släkten Lundell i Stöpaforsområdet.

Några anteckningar om Röna Koppargruva.

Norrälje Släktforskarförening

Anbladet nr 72

Nils Sundelius: Spelmanen Gustaf Adolfsson.

Nyköping-Oxelösunds Släktforskarförening

Anknytningen nr 4/02

Inger Attersant: Båtsman Carl-Erik Lundberg.

Svante Strandberg: Gård- och bynamn på –sta i Lunda socken.

Gunborg Edefuhr: Karl Robert och Ida Carlotta.

Arne Levin: Berättelsen om Spann-Karin.

Ulf Berggren: Kända sörmlänningars anor del 11.

Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum Oskarshamn

PLF-Nytt nr 63.

Jan-Åke Holmbring: Amerikabreven – och sista brevet hem.

Sala Släktforskarförening

Silverräven nr 11.

Lena Wallin: En presentation av arkivmaterial om Kila socken.

Stor-Stockholms Genealogiska Förening

An-Ropet nr 4/02

Ingemar Berthelsen: Wilhelm Langenberg på Velandan internatskola, del 2.

Sveriges Släktforskarförbund

Angeläget nr 3/02.

Södertälje Släktforskarförening

Södertälje-Probanden nr 144

Sonia Holz: Stenar berättar om vårt kulturarv.

Sonia Holz: Vår medlem Erik Sperber. Anna-Greta Hilborn: Från hus till by (Söderala socken, Hälsingland).

Astrid Persson: Släktforskning på min pappas sida.

Sonia Holz: Projekt Turingebo.

Westbo-Mo forskarförening

Westbo-Morötter nr 2/02

Adolf Hedenfeldt: Brödrahalla och Baltekull.

Om minnesstenar över två bröder.

Bengt Blomstrand: Kalvar, kor och svin fällde utslag vid lärarval i Agunnaryd.

Värmlands Släktforskarförening

Värmlands Anor nr 3/02

Carl Henrik Höljfors: Historien om ett porträtt.

Claes Åkerblom: Bildskatt ger ansik-

Fortsättning på sidan 13

Fortsättning från sidan 12

ten åt forna dagars Säfflebor.

Gunnar Högborn: Anders. En ”flyttkarl” från Värmlandsnäs.

Maj Birgit Rörslätt: Utan vinst eller förlust.

Sigvard Boström: Vid Midskogstallen – en gammal historia från Väse om brott och straff.

Johan R:son Sjöberg: Adelsättlingar med namnet Wester.

Lars Gunnar Sander: Långflon skulle bli huvudstad.

Rut Hansson: Släkten Petzälls ursprung.

Västgöta Genealogiska Förening

Västgötageologen nr 3/02

Kjerstin Olofsson: Från Stockholm till New York.

Kjerstin Olofsson: Frank Alstrom från Borgstena.

Marina Buller: En fiskarflickas dröm och livsverk.

Kjerstin Olofsson: Migrationen från Seglora pastorat.

Rune Gustafsson: Ur Falköpings tidning för 100 år sedan.

Rolf Eknefelt: Besök på Riksarkivet i Helsingfors.

Örebro Släktforskare

Strödda Annotationer nr 28

Sten Brangstad: Om släktvapen, adliga och oadliga.

Östgöta Genealogiska Förening

ÖGF-Lövet nr 70

Inga-Lis Jonsson: ...och hon hade gullkrona på hufvudet.

Margot Rodin: Amerikafebern fick nästan hela familjen att emigrera.

Christer Gustavsson: Klockarsläkt från Rök bildar egen förening.

Åke Wedin: Tidens tro drabbar människan (Häxprocesserna).

Stamtavla för livgrenadjären Johan Asplund i Herrberga.

Och så skedde.

Gud skapade åsnan och sade till honom: Du är en åsna. Du skall arbeta från morgon till kväll och bära tunga saker på din rygg. Du skall äta gräs och du skall ha liten intelligens. Du skall leva i 50 år.

Då svarar åsnan.

Att leva i 50 år är för mycket, var snäll och ge mig inte mer än 30 år.

Och så skedde.

Sedan skapade gud hunden och sade till honom: Du är en hund. Du skall vakta gods och människan och vara människans uppoffrande vän. Du skall äta det som människan lämnar och leva i 25 år.

Hunden svarade:

Gud att leva så i 25 år är för mycket. Snälla, inte mer än 10 år.

Och så skedde.

Så skapade gud apan och sade: Du är en apa. Du skall svinga dig från träd till träd och uppföra dig som en idiot. Du skall vara lustig och på det sättet skall du leva i 20 år.

Apan sade:

Gud att leva i 20 år som världens clown är för mycket. Snälla, giv mig endast 10 år.

Och så skedde.

Slutligen skapade Gud mannen och sade till honom. Du är en man, det enda väsen som skall befolka jorden. Du skall använda din intelligens till att underställa dig de andra skapelserna. Du skall behärska jorden och leva i 20 år.

Då sade mannen:

Gud att vara endast 20 år är inte tillräckligt. Var snäll!! och ge mig de 20 åren som åsnan avskog, de 15 åren som hunden avskog och de 10 åren som apan avskog.

Och så sörjde Gud för att mannen lever som man i 20 år.

Sen gifter han sig och lever som en åsna i 20 år och arbetar och sliter och bär tungt från morgon till kväll.

Sedan får han barn och lever som en hund i 15 år, får bevaka huset och äta upp det som övriga familjen inte vill ha.

Sedan i hög ålder lever han som en apa, betar sig som en idiot och roar barnbarnen.

Och så blev det.

Eric Zetterling

Alldeles ny

Från Husby Rekarne Hembygdsförening har vi fått ett exemplar av deras nya Skrift om hembygden som är nr. 12 i ordningen.

Redaktionen har tagit sig en hastig titt i skriften och finner den mycket intressant för den som vill lära sig mer om bygden och dess folk. Bland annat får man läsa om **Firma Stålputs, Firma Cirkel-INDUSTRI, Ulanders Kopparslageri** och många, många andra företagare.

Skriften kan beställas från Hembygdsföreningens kassör Ulla Carlsson som har telefon 016 - 251 79

Priset på skriften är endast 90:- och den är väl värd sitt pris tycker

Redaktören

*Hållsta samhälle under 1900-talet
Näringslivet*

Leksandsresan 2002

En vanlig vardag? Tidigt på året har jag bestämt mig för att följa med på årets höstresa till Leksand.

Sagt och gjort, någon vecka kvar kom en välkänd forskare och skribent i vår föreningstidning, ”ska du med på Leksandsresan i höst? Kan du skriva någon rad till tidningen?” (Anbudet).

Vi provar, som sagt var, anmälan var gjord, dagar bestämt, det som inte var gjort var att komma upp i tid.

Full rulle på hela morgonbestyret och ut till en väntande bil med chaufför, man vaknade till av blåst & småregn men vad gör det när man ska vara i forskarsalen hela dagen.

Resan gick bra, vi kom till Ekängen för att hämta upp medlemmar, sen bar det iväg tillbaka, en ny runda runt Sveaplan med ett litet stopp, efter detta var vi på väg ut till Kjula och till Strängnäs.

Det fylldes på ordentligt i bussen med resenärer, färden gick vidare mot Enköping.

Där hämtades en ny resenär, där ser man, har man god kontakt med sin förening så är ingenting omöjligt, nu går färden vidare till Sala där vi gjorde en liten extrasväng för att hämta en av medlemmarna.

Och tro det eller ej, det var mannen som klev av vid Sveaplan tidigt på morgonen. Han hade glömt sina glasögon hemma, hämtat dessa, sen kört direkt till Sala och kom med bussen till Leksand. Det här ser bra ut, nästan ett fyrtiotal medlemmar, så nu blir det raka spåret. Sorlet i bussen tyder på att folket börjar kvickna till ordentligt och det sprids en behaglig stämning.

Vi passerar Borlänge, det verkar vara samma tid som förr om åren.

När vi kommer ut ur stan stannar vi till och tager upp en av medlemmarna, ”tala om populär resa”.

Vi kom fram till Släktforskarnas hus och som vanligt kom aktiviteten ”FORSKNING” igång, avbrott ibland för bensträckning och fikapaus när så önskades, Arne har som vanligt nybryggt kaffe på gång med diverse kakor.

Dagen flöt på ganska snabbt, det verkade som om alla har haft tur med sin

forskning, med god hjälp av Anita med sitt kunnande.

Tiden gick, det var dags att söka upp Moskogens hotell för inkvartering och att intaga en gemensam middag som jag hörde många tyckte var utmärkt bra.

Efter middagen var det möjligt att återvända till släktforskningen för dem som ville. Det var på Lördagen och på natten gick vi över till normaltid, det blev en timme extra till söndagen.

Söndagens forskning gick bra för de flesta vad jag hörde, det var någon som körde fast i ett problem, som tur är så har vi alternativt material med oss att tillgå.

Så lyssnar man på gamla erfarna släktforskare så sitter man inte sysslös om man fastnar.

Jaha, nu är det dags att plocka ihop för den här gången för hemfärd.

En bra grej i årets resa var att den som ville ha någon förtäring på vägen hem kan markera vad som önskas på en framlagd lista, kaffe & smörgås eller någon varmrätt, för vi gjorde ett uppehåll vid Lappens Vägkrog i Hedemora på hemvägen, dit ringde Anita och förmedlade våra önskemål, när vi kom fram var det mesta klart, varm mat och väl tilltaget, den fortsatta resan gick bra, alla var mätta och belätta.

Sven Kjellberg

Rättelse

I min berättelse i tidigare nummer av Anbudet som hette ”Har prästen skrivit fel - eller på gränsen till bigami???” vill jag rätta till en felskrivning som inte var avsiktlig. Det var tydligen tillfälligt hjärnsläpp från min sida.

”En kyrkotagning av en kvinna innebär ju att mannen har lovat giftermål.” *Denna mening fanns i min berättelse med samma namn som ovan.*

Det innebär inte alls något giftermål från mannens sida. Vad man med visshet vet är att kvinnan fått ett barn.

Denna kyrkorit står beskriven även i Bibeln och 40 dagar efter en förlossning ansågs kvinna oren och fick inte komma in i kyrkan. Efter dessa dagar så upptogs kvinnan i församlingen igen med en speciell kyrkorit.

Jag kan varmt rekommendera en bok i detta ämne som är skriven av Anders Gustavsson som heter ”Kyrktagnings-seden i Sverige” utgivningsår 1972.

Anita Carlsson
(sekr.)

Addes hörna

Lokalen II

Jag blev väldigt glad, för det var flera som reagerade på artikeln om lokalen i förra numret av Anbudet. Det visar i alla fall att några läser allt i denna utomordentliga tidskrift. Vi i tidningskommittén hoppas naturligtvis att alla läser denna tidning.

Några reaktioner var positiva och några var negativa. Men dock ej negativa i den meningen att det var skäll.

Och jag är inte sämre än att jag kan ändra mig. Den uppställning som jag hade gjort för lördagar med "öppet hus" stämmer dock.

Men om man också räknar "öppet hus" på tisdagarna blir kontentan en helt annan.

(Här har Adde lämnat in ett manus med en massa fina uträkningar och redovisningar med hur många som har varit i lokalerna, både den gamla och den nya och vilka som har varit där. Men redaktören har självsvaldigt strukit bort dessa uppställningar).

Adde fortsätter:

En viktig sak som jag upptäckte när jag studerade besöksboken är att man i möjligaste mån bör skriva så noga som möjligt vilken dag och tid det gäller när man är i lokalen. Även klockslag och år. Samt naturligtvis vilket datum det gäller.

För min egen del tycker jag att lördagarna är den bästa dagen eftersom det passar bäst för den som jobbar, om det ska vara andra dagar och tider vill säkert styrelsen ha reda på detta.

Adde

Almanackan

22/8 Var nere på biblioteket för första gången denna termin.

22/8 Beställde för första gången denna höst från SVAR. Ska nämligen se hur lång tid det tar mellan det att man beställt och det att man får materialet från SVAR.

23/8 Jag ska ge bort en ANTAVLA med Ansedlar till en av mina släktingar som fyller jämnt i år. Därför glömde (det brukar jag alltför ofta göra) jag att jag borde ha beställt just det här, eftersom jag ej har dödsorsaken på en "ej hittad person".

26/8 Har fastnat på en person i Svallinge (Fors). Kan ej hitta den i fortsättningen, när den flyttar och personen är överstruken. Har dock ett uppslag till som jag ska titta på.

27/8 Jag klarade denna uppgift, samt fick jag material idag som jag beställt från SVAR. Jag trodde att det skulle ta omkring 3 veckor, men det tog c:a 1 vecka i stället.

28/8 Eftersom jag hade fått mitt material i går så kunde jag gå ner på föreningens "öppna hus" denna dag.

2/9 Jag gick rätt i larmet på föreningslokalen. Jag gjorde flera undersökningar men ingen träff. Men man får ej ge upp!!!

5/9 Jag beställde "uppdragsforskning" på två personer från Släktforskarnas hus i Leksand (den ena personen skrev jag om i denna krönika den 26/8).

9/9 Beställde material som jag hoppas kommer så att jag kan använda det på "öppet hus" den 21/1. Det var faktiskt första gången jag beställt material utanför län 04, 19 och 20. Jag beställde nu från län 18.

11/9 Fick antavlan och alla ansedlar klara idag som jag ska ge bort.

16/9 Anita (sekr.) ringde till mig om

jag kan ta en nybörjarkurs i Släktforskning. Det kunde jag. **Men till ett annat år hoppas jag att styrelsen har fått flera namn att försöka med.**

21/9 Var nere på föreningens "öppna hus".

25/9 Idag hörde jag på radion (som står på här hela dagarna) att länsstyrelsen ska starta ett speciellt projekt för melanstadiet som går ut på att söka i arkiv. Kan det vara något för styrelsen att jobba med?

9/10 Började min nybörjarkurs i släktforskning.

Adde

Bokrecension

Ordlista över yrken vid malmbrytning och kopparframställning samt några yrkesbestämningar inom annan bergsbruksverksamhet.

I ingressen till detta häfte sades det att detta endast är en del, samt att forskningen fortsätter.

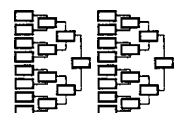
Jag undrar då varför man ska utge detta nu, är det bara för att "mjölka" släktforskare på pengar?

Jag tycker alltså inte att man ska skriva så!

Häftet är ganska "smalt" i den mening att det endast berör ett fåtal släktforskare. Som rubriken anger så rör det sig inom bergsbrukshanteringen. Häftet är dock väldigt pedagogiskt upplagt efter först yrken och sedan yrkesbestämningar. Yrkena som jag är mest intresserad av, beskrivs i ganska väl valda ordalag.

Eftersom denna sak berör mig i min släktforskning så kanske jag ser detta för objektivt, men jag hoppas att Ni kan få en uppfattning.

Till sist vill jag sammanfatta min uppfattning om detta häfte med: **VÄNTA!** Och betyget blir:

Adde

En fullträff i Västergötland.

Jag har mina anfäder nere i Västergötland inom ett område som sträcker sig från Falköping i norr till Tranemo, strax söder om Ulricehamn.

Min fru, Inga och jag har vid ett flertal tillfällen pratat om att göra en turné nere i dessa trakter för att se var dessa människor har levt och verkat. Och i början av september sattes det i verket.

Det hade föregåtts av viss planering, t.ex att boka logi på vandrarhem och att gå igenom vilka orter som var mest aktuella att besöka.

Så hade jag en kväll kollat på Internet om eventuella hembygdsföreningar i trakterna.

Och fick en perfekt träff, Mossebo hembygdsförening som hade en egen hemsida med alla uppgifter om kontaktpersoner mm. Min farfars farfar var nämligen född på denna ort och denne man hade jag kört fast på i mina sökningar i födelseboken för att få en fortsättning med hans föräldrar.

Via e-postadressen till föreningens kontakt-man Gudmar Lagerqvist fick jag ett napp som visade sig mycket fruktbart. Utöver denna kontakt hade jag även pratat per telefon med Harald Filipsson som bodde i Blidsberg, alltså i den norra delen av vårt besöksområde.

Så den 9 sept. bar det av och på eftermiddagen samma dag träffade vi Harald Filipsson vid Humla kyrka, (lustigt namn förresten). Först en titt vid kyrkan och sedan bar det av på småvägar upp till Backgården, Humla och soldattorpet Skårås där min farfars farfar bodde som indelt soldat nr 634 Redvägs kompani, Älvsborgs regemente.

Torpet finns alltså fortfarande kvar och var faktiskt bebott ända till 1993, om än i något renoverat skick.

Turen gick vidare till Börstigs hembygdsgård där vi träffade en trevlig man som höll på att städa i hembygdsgården efter sin 50-årsfest några dagar tidigare.

När han fick höra vad vi hade för ärenden i dessa trakter ringde han sin mor som var engagerad i denna sockens (Börstigs) hembygdsförening. Hon kom omgående och visade bl.a. på var ännu ett soldattorp legat, nämligen det som min farfars far bott i.

Även han hade varit indelt soldat, men vid Västgöta regemente. Dessutom tipsade hon om en sockenbok som hade givits ut, men som troligen var slutsåld. Men efter ett telefonsamtal fanns ett exemplar att hämta i ICA-affären några kilometer därifrån, till det facila priset av 100:-. Och i denna fanns mycket intressant att hämta.

Dagen led mot sitt slut så vi tackade Harald för all den information vi fått till livs och styrde färdan mot Ulricehamn där vi skulle ha vårt nattlogi. En summering av den första dagen kunde inte bli annat än positiv med tanke på inte minst de mycket trevliga människor vi mött.

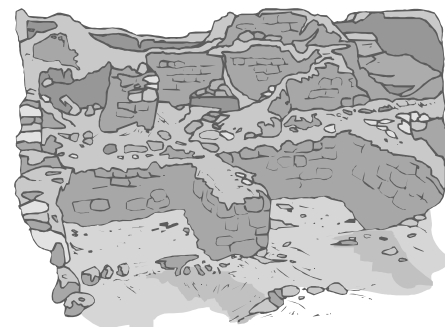
Efter en god natts sömn och frukost bar det av ner till stadens bibliotek och dess forskarum. Ingen bokning av läsapparat behövdes utan det var fritt fram att köra igång.

Här fanns bl.a. hyllmeter med pärmar innehållande en inventering av alla socknarnas soldater, framtaget av forskarföreningen i staden. Medan Inga sökte bland knektarna plockade jag fram mikrokort för att se om det fanns något att hämta om slakten.

När vi satt där kom en dam in som vi kom i samspråk med. Efter en stund hade vi med gemensamma krafter plockat fram div. data om min farmors farfar och farmor. Och även fått tips om var gården låg där min farmor var född och uppväxt. Och dit bar det av, till Trädet (ännu ett lustigt namn).

För att hitta detta ställe stannade vi vid ett säteri som heter Lundby, fick kontakt med ägaren Lars Johansson och sonen Anders som lotsade oss upp till

platsen där huset, som dock var rivet, hade stått. Husgrunden var dock utmärkt av hembygdsföreningen med uppgift om vem som bott där senast, min farmors syster.

När detta besök var avklarat blev vi inviterade att följa med in och Lars tog fram en bok som innehöll en katalogisering av alla gårdar och torp som tillhörde säteriet med namn på dem som arbetat där och deras familjer, ett verk som tagit en släkting 20 år att färdigställa.

Och medan Anders åkte för att kopiera de sidor som var av intresse för oss gick vi med Lars ut i ett av hans museér för att titta på ett ox-ok som Lars far hade berättat att soldaten Anders Josef Börstell hade tillverkat, alltså min farfars far.

Det fanns inbränt i trävirket initialet AIB, där i-et ersatte J. Vi hade kommit upp till Lundby omkring 13.30 och klockan var närmare 19 när vi lämnade denna vackra gård.

Vilka människor att engagera sig och offra tid på två vilt främmande personer.

Och mer skulle det bli. Följande dag bar det vidare ner till Mossebo. Att hitta Gudmar Lagerqvist gård, Naben, var inte något problem, alla gårdar i trakten hade nämligen en gårds skylt uppsatt vid vägen.

Vi slog oss ner i hans trevliga uterum, det var ju fortfarande sommarvärme då, och så kom då resans verkliga höjdpunkt. Gudmar hade via e-post förvarnat om att vi skulle få vårt "livs överraskning" så gissa om vi var spända.

Fortsättning på sidan 17

Fortsättning från sidan 16

Och här fanns en presentation över släkten tillbaka till 1610. Något knapphändig dokumentation över de första tre generationerna, men vad kan man begära.

Däremot i den fjärde generationen dyker det upp en mycket prominent herre, Josef Hansson som sedermera blev riksdagsman 28 oktober, 1740 och riksdagens talman i bondeståndet 1766. Mycket välsedd och god vän med drottning Sophia Magdalena och kung Gustav III. Storgodsägare i socknen och donator till den nya kyrka som kom att byggas på andra sidan vägen där han hade sin bostad.

Efter att ha gått igenom allt detta material tog vi bilen och åkte ner till kyrkan där vaktmästaren öppnade och till sammans med Gudmar bjöd på en mycket intressant visning. Därefter ett

besök i Josef Hansson gård som numera via en stiftelse ägs och är under restaurering genom hembygdsföreningen. Och om denna man finns mycket att läsa i Mossebo Hembygdsförenings sockenbok, en guldgruva att ösa ur om man som jag har mina rötter i dessa trakter.

Och gissa om det blev skratt när Gudmar stoppade en bil som kom på vägen och frågade om jag ville träffa en släkting. I bilen satt en man, Sune Gunnarsson, som alltså är en avlägsen släkting till mig.

Han driver en av de gårdar som finns kvar i släkten, och skrattet kom av att det fanns påfallande likheter mellan honom och mig i ansiktsdragen. Det var nästan lite kusligt.

Även denna dag led mot sitt slut och

vi kände oss både fullproppade med fakta och samtidigt mycket nöjda med hur denna resa hade rätat ut frågetecken och förvandlat dem till utrops-tecken.

Inte minst måste vi framhålla alla dess fantastiskt trevliga människor vi fått förmånen träffa och som ställt upp för oss på ett otroligt sätt. Det kanske inte dröjer förrän vi styr kosan mot dessa trakter igen.

Så nu är det ”bara” att försöka fylla ut med de kringdata som kan vara intressanta att få med i en släktsamling som sträcker sig från våra barnbarn tillbaka till 1610.

Bertil Börstell

Nordisk SLÄKTFORSKARTRÄFF PÅ ÅLAND VÅREN 2003

Notera 26-27 april 2003 för släktforskarträff med föredrag och utställningar i Mariehamn.

Program och övrig information kommer i nästa nummer av Diskulogen. Troligen blir det ingen särskild konferensavgift, utan deltagarnas kostnader inskränker sig till egna utlägg för resa, kost och logi.

Föredrag m m ordnas och bekostas av de arrangerande organisationerna.

Träffen, som är öppen för alla släktforskare, arrangeras av Genealogiska Samfundet i Finland, tillsammans med övriga organisationer i NORDGEN-samarbetet:

- Sveriges Släktforskarförbund
- DIS (Sverige)
- Genealogiska föreningen (Sverige)
- Norsk Slektthistorisk Forening
- DIS Norge
- Samfundet för dansk genealogi och personalhistorie

- Sammanslutningen av släktshistoriske foreninger (Danmark)
- DIS Danmark

NORDGEN har en hemsida under uppbyggnad, www.nordgen.com

Det är ännu inte klart hur anmälan till Ålands-träffen ska gå till, men maila gärna ditt intresse att delta till aland2003@dis.se, så förmedlar vi/ Sture Bjelkefors

(Klippt ur Diskulogen nr 59)

Är det någon i vår förening som är intresserad av att åka över till Åland för en trevlig utflykt så kan det kanske gå att samordna resandet.

Hör i så fall av dig till vår sekreterare eller sätt upp ditt namn på anslagstavlan i lokalen, vi kommer att sätta upp en lista.

Om Barnaqwinners Kyrckiogång

Cap V § 1.

Barnafoderskor skola hålla sig inne wid pass sex Weckor efter Födzen, emedan en Christelig sedwanna, Tucht och Ärbarheet, så och theras egen hälsa, sådant fordrar. Sedan tagas the i Kyrckia efter wanligheten.

Speciella regler som gäller vid barns-börd finns bland flera olika folk runt om i världen och en del av dessa regler är märkligt lika. Exempelvis så är vissa umgängesförbud och sexuella förbud vanliga, men det finns också skillnader som t ex kristenhetens förbud i samband med dop och nattvard.

Kyrktagningsleden har en lång tradition i Sverige och skiljde sig kanske inte så mycket i olika landsändar. Skillnaderna märktes mera mellan fattiga och rika. De fattiga kvinnorna som behövde arbeta för sin utkomst var angelägna att förkorta tiden till kyrktagningen medan de som hade det bättre ställt drog ut på tiden för att hinna ordna stort kalas. Det blev också ett sätt att visa att man hade det gott ställt.

Kyrktagningen skedde, som regel mellan fem och sex veckor efter förlossningen. En del menar att anledningen till just sex veckor skulle vara att tiden mellan förlossningen och kyrktagningen skulle vara lika lång som mellan juldagen och jungfru Marie kyrkogångsday, kyndelsmässodagen.

En del Präster vägrade t.o.m. att utföra kyrktagnin g innan sex veckor gått. Men anledningen till de sex veckorna ligger förmodligen ännu längre tillbaka i tiden.

I tredje Mosebokens 12:e kapitel, som handlar om Barnaföderskors rening, sägs det att när en kvinna föder ett gossebarn är hon oren i sju dagar, på åttonde dagen skall barnet omskåras; och efter det skall mamman stanna hemma i ytterligare 33 dagar. Här har vi de sex veckorna.

Anmälan om kyrktagnin g kunde antingen göras i förväg på pastorsexpeditionen eller också göras samma dag den skulle utföras. Anmälan på pastorsexpeditionen gjordes alltid av mannen och mestadels också när det skedde samma dag även om det i vissa delar av landet var följekvinnan som skötte den saken och t.o.m. i enstaka fall av modern själv.

Följekvinnor förekom redan på medeltiden. Det framgår av Visby stads-lag som förbjöd barnaföderskor att ha fler än 24 kvinnor i följet. En förordning på 1660-talet säger att prästeståndet och borgarna endast fick ha två följekvinnor men adeln hade inte, samma begränsning.

Med antalet följekvinnor kunde man alltså visa på status. In- den med en följekvinna sådes som i kyrkan. (Illustration: En rad kvinnor i kyrkostil, troligen följekvinnor, som står i kyrkan.)

Hon kom inte tomhänt utan hade med sig en kaka och något klädesplagg till barnet. Under färden till kyrkan skulle hon vara ett skydd för barnaföderskan som hotades av övernaturliga väsen och riskerade att bli bergtagen.

Kvinnorna som väntade på att bli kyrktagna fick vänta i vapenhuset eller fick möjligen sitta i den nedersta bänken på kvinnosidan. Kyrktagnin- gen kunde ske i vapenhuset, i dörröppningen, innanför dörren eller framme i kyrkan.

På medeltiden stod barnaföderskan vid kyrkdörren men på 1600 talet var traditionen att hon skulle knäfalla medan prästen läste kyrktagningsbönen. En särskild knäfallspall användes, men den var bara ämnad för gifta mödrar.

De ogifta fick knäfalla på golvet, detta gällde även trolovade. Så småningom fick även dessa använda pall, till skillnad från den vanliga pallen som mestadels var stoppad, var pallen för ogifta oklädd och hård.

I vissa uppteckningar kallas den pal-

len för horpall.

Sedan prästen läst kyrktagningsbönen tog han kvinnan i hand och uttalade en slutönskan. Om hon reste, sig innan prästen räckte henne handen eller om han hjälpte henne upp råder det delade meningar om, men prästen ledsagade henne till den bänk där hon skulle sitta.

Prästen tog naturligtvis inte, de ogifta

kvinnorna i hand och i en stadga från tidigt 1600-tal förbjöds handtagning ”när någon löskona skall kyrkoledas”.

Den slutönskan, med rötter i medeltiden, som prästen uttalade var ”Herren bevara din ingång och utgång nu och till evig tid, Amen”.

Men i början av 1800-talet infördes nya slutord, nämligen ”Herren ledsage dig i sin sanning och fruktan, nu och till evig tid! Amen”.

Artikeln hämtad ur An-Siktet 4/2000 / Folkare Släktforskarförening/ där följande källor angetts:

Bibeln (1917 års översättning) Gustavsson, Anders: Kyrktagnings-seden i Sverige Kyrkolag 1686

Artikeln skriven av Barbro Vikström

och insänd av

Bengt och Vally Bergman

Resa till Lantmäteriet i Gävle?

Vi planerar att genomföra resa/or till lantmäteriet i Gävle under vårsäsongen. Det finns cirka 30 forskarplatser på lantmäteriet. Servicen är mycket bra under vardagar då kontoret är fullt bemannat och vi kan få den hjälp vi behöver, men då finns det också andra som är där och forskar så vi blir inte ensamma.

Nu finns det ju folk som inte kan åka iväg en vardag så där utan vidare.

Därför planerar vi också att resa en lördag, tyvärr så finns det då inte möjlighet att plocka fram kartor på begäran men om vi beskriver i förväg vad vi vill titta på så finns det möjlighet att få fram dessa under föregående vardag vilket gör att vi får nästan samma möjligheter en lördag.

Vi vill att du som är intresserad anmäler dig snarast, dock senast 15 januari till sekreteraren på sedvanligt sätt och samtidigt talar om ifall det är en vardag eller lördag som gäller för din del.

Vi räknar också med att innan vi reser till Gävle anordna en gemensam träff där Kenneth Engvall från Lantmäteriet i Eskilstuna deltar och ger oss mer information om kartmaterialet och dess innehåll för att vi lättare skall kunna beställa fram det material vi vill titta på i Gävle.

Exempel på kartor:

Geometriska jordeböcker från 1630-1690 talet:

Sveriges äldsta storskaliga kartor över byar och gårdar. (Dessa finns bara i Gävle).

Geometriska avmätningar från 1700-1750 talet:

Kartorna ger värdefull information om odlingsystem och bygdehistoria.

Storskifteskartor 1750-1820 talet:

Dessa täcker större delen av de på 1700 talet bebodda delarna av landet.

Laga skifteskartor 1820-1920 talet:

Dessa redovisar bebyggelse samt in och utägomarker.

Samt även ”modernare” kartor finns tillgängliga.

DIS-träffar

Under våren ordnar vi tillsammans med DIS-Aros två st. temakvällar i vår föreningslokal.

Den första som kommer att gå av stapeln den 4 februari kl. 18.30 kommer att behandla:

”Scanning / Bildbehandling”

Tematräffen handlar om Scanning av Bilder och Kartor samt behandling och användandet av dessa i Släktforskarprogram och i andra sammanhang som t.ex. på en hemsida.

Den andra träffen sker den 25 mars kl. 18.30 och behandlar:

”Disbyt / Kommunikation”

Denna tematräff handlar om användandet av DISBYT i sin forskning, hur man lämnar bidrag, hämtar hem uppgifter, kommunicerar med uppgiftslämnare, skickar och tar emot GEDCOM-filer m.m. Träffen vänder sig till användare av olika program -DG8, Holger Reunion etc. och som vill lära sig lite mer avancerade saker.

Naturligtvis kommer det att finnas möjlighet till frågor och diskussion under kvällens lopp och kaffehurran står på med nybryggt fika och en och annan brödbit finns det nog också möjlighet att inhandla tillsammans med fikat.

Välkommen!

Har du dina rötter i Härad, Länna eller Åkers församlingar D-län?

Eskilstuna – Strängnäs Släktforskarförening anordnar
i samarbete med de berörda hembygdsföreningarna:

Anbyttardag i Härads Bygdegård

Lördagen den 26 April 2003 kl. 10.00 – 15.00

Är du intresserad att vara med så vill vi ha din
anmälan så snart som möjligt,
dock senast 28 Mars till:

Karl-Inge Karlberg
Mellanvägen 35
633 69 SKOGSTORP
Tfn: 016 – 252 57
E-post: beirut@mbox301.swipnet.se